

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is,

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Bojkott.

Kolozsvár, február 19.

Megmozdult a közvélemény. Fekete Gábor ítélőtáblai elnöke érdeme, hogy első volt, aki a helyes forumra, a társadalomra, a közvéleményre apellált, annak a nagy, égető kérdésnek megoldásánál, amit két szóban szoktunk összefoglalni: Hazai iparpártolás.

Ez a két szó magába foglalja hazánk gazdasági kérdésének gyújtópontját. Helyes és erőlyes keresztülvitele: a jólét, elhanyagolása, elavása: örökös nyomorúság.

Nem lehet Fekete Gábor eljárását eléggé dicsérnünk, magasztalunk, a ki távol állva a közgazdaság bármely ágától, élesen látó szemével észrevette a hazánkat Ausztria felől fenyegető veszélyt és erőlyes kézzel meghuzta a vészharangot.

Hangozzék el a vészharang szava egész országunkban és gyujtsa a kiejtett ige minden magyar elmében világosságot.

Értse meg minden ember, hogy háboru előtt állunk, a melyen épen úgy, mint 1848-ban szabadságunkat kell megvédenünk. Ott a politikai elnyomás ellen fogtunk fegyvert, ma anyagi tönkretételünk ellen kell, hogy szövetkezzünk.

A hivatalos körök akkor is tehetetlenül állottak az osztrák gazdaság fölbujrására előtt. Egy Kossuthnak kellett jönnie, aki sutba dobta a hivatalos paktálást és alkudozást s kardjára ütve, a nemzetre, a közvéleményre apellált.

Ma is elfött az idő, hogy a magyar közvéleményre apelláljunk, és el fog dőlni, van-e még annyi erő, van-e még annyi vér ereiben, hogy eddigi letargiájából föltámasszódjék.

Sokan tulszának fogják tartani, ha az anyagi kérdést egy sorban merjük állítani az 1848-iki nagy nemzeti törekvésekkel. Nem kell ideznünk azt a már csaknem elavult mondást, hogy a nemzetek küzdelmei, ma már a gyárak műhelyeiben, a nagykereskedések büróiban folynak le. Utalhatunk azonban a francia közvéleményre, a mely az utolsó világhiállításnál a német ipar óriási tulsúlyának érzése alatt fölkiáltott: „Második Szedán!”

A francia társadalom, közvélemény, a maga végtelen sovínizmusával, kielégítetlen bosszuzuhával a szedáni véstes ütközethez hasonlította a német ipar felülkerekedését.

Hát kérjük nincs e még benünk magyarokban meg az a politikai érettség, hogy fel tudjuk fogni, miszerint politikai, nemzeti erősségünk csakis szilárd anyagi alapon verhet gyökeret?

Nincsen-e meg a magyar társadalomnak az az ereje, hogy kivesse, kiküszöbölje magából mindazt, a mi idegen? De ne csak nyelv, irodalom, művészet körében történjék ez, hanem vessük össze minden erőnket, hogy nemzeti gazdaságunkat is megszabadítsuk az idegen piocáktól.

Az angol közgazdaságnak bizonyára kevesebb oka volt az idegen cikkek beözönlésétől félni, mégis mikor az 1870-iki nagy francia-német háboru után az óriási mérvben föllendült német ipar fenyegetően kezdett tört hódítani, az angol törvényhozás nem átalotta, hogy a saját közgazdaságuk érdekében interveniáljon. Kimondották, hogy minden idegen gyártmánynak magán kell hordania eredeténél bélyegét. És minden német eikkben ott kell éktelenkednie a

»Made in Germany« — »német gyártmány« — fölírásnak, hogy az angol társadalomnak megkönnyítse a bojkottálást. És még ma is a midőn az angol ipar és kereskedelem a legelső helyért küzd, még ma is az angol polgár inkább fizet valamivel többet a »home made«, a hazai gyártmányért.

Mi nem áltatjuk magunkat azzal, hogy a mi gerinctelen kormányzati politikánk arra a magaslatra tud emelkedni, hogy az angolhoz hasonló rendszabályokat merne is életbe léptetni. De igenis elvárjuk a társadalomtól, hogy megmozduljon.

Értse meg végre, hogy itt nem hangzatos frázisokról, itt kenyérről, létkérdésről van szó.

Követelje minden magyar ember, hogy a gyufaszáztól a cséplőgépig minden magyar legyen.

Ha a cikkek minősége valamivel rosszabb, ha az árak valamivel magasabbak, ne bánjuk, mert az — magyar.

Minden fillért, a mit magyar gyártmányért adunk, éhező honfitársainknak juttatunk, minden fillérrel, a mit idegen árúért adunk, ellenségeink telhetetlen gyomrát hizlaljuk.

Ebben a dologban legyünk sovínisták a végletekig.

A függetlenségi párt kitörölhetetlen betűkkel fölírta programjába az önálló, független vámterület követelését. És keresztül is fogja vinni. Mert nincs józan, magyar elme, amely ennek föltétlen szükségességét be ne látná. Nincsen és nem is lehet magyar, aki be nem látná, hogy ennek a követelésnek keresztülvitele létkérdés.

De addig, a míg akadna hazafias magyar kormány, a mely ezt keresztül vinné, fogjon össze a magyar társadalom és mint egy ember lökje vissza mindazt, a mi idegen.

Hogy azonban ez sikerrel keresztül vihető legyen, a magyar gyárosok szövetsége, mondja ki azt, hogy minden magyar gyármányra kötelező legyen »Magyar ipar« fölírás.

Ez meg fogja könnyíteni a magyar hazafias társadalom munkáját és lehetővé fogja tenni, hogy kimondjuk az idegen árak bojkottját.

Nagy feladat, a mely a társadalomra vár. De keresztülvihető. Józan fölfogással, hazafias, mely lelkesedéssel.

Es azon a napon, a melyen mondhatjuk, hogy emancipáltuk magunkat az idegen, az osztrák gazdaságtól, azon a napon befejeztük második szabadságharcunkat. Ha pedig erre hiányzik erőnk, kitarásunk, elérkezik a — második Világos.

Éber Jenő.

Lefokozott állami tisztviselők.

A szégyen-paragrafus.

Kolozsvár, febr. 18.

Negyedik napja már annak, hogy az állami tisztviselők fizetésrendezését tárgyzó törvényjavaslatot a Ház asztalára helyezte Lukács László pénzügyminiszter.

Ez a négy nap tökéletesen elegendő volt arra, hogy az a pillanatnyi mámor, mely a javaslat benyújtásának első hírére a régóta áhítozó tisztviselők fejét betöltötte, elpárologjon. A mámor helyébe a rideg okoskodás került s ma már az öröm helyett a legnagyobb kétségbeesés környékezi tisztviselőinket.

Kétségbeesnek jövő sorsuk felett méltán. Az első napokban alig tudtak eligazodni ugyanis a törvényjavaslat szövevényes paragrafusai között, míg ma négy napi érett megfontolás után kialakult a véleményük: »Fogtunk törvönyt, de nem ereszt.«

El kell ismernünk azt, hogy a szűkmarku és rosszindulatú furfangosságnak valóban zseniális mesterműve ez a törvényjavaslat, mely a tisztviselők sorsát most már — még a régi rossz helyzettel szemben is; még rosszabbá, elviselhetetlenebbé teszi. Sőt a legnagyobb mértékben igazságtalan is mert megszerzett jogokat sért és eddig élvezett előnyöket von el. De ne beszéljünk általánosságokban.

Van ennek a furfangos mesterműnek egy szakasza, melyet a legalaposabb kutatások után sikerült csak felfedezni s illetve annak művésziesszen elrejtett értelmét kihamozni.

Ez a szégyen-paragrafus a javaslat 40. §-a. Szól pedig a következőképen:

40. §. A jelen törvény hatálybalépéig eltöltött szolgálati idő, amennyiben az a jelen törvény határozatai szerint magasabb illetményre igényt ad, az igények egyénenkénti megállapításánál olyképen veendő számba, mintha az a jelen törvény hatályának tartama alatt lett volna el. Eke képest a jelen törvény hatály alá tartozó állami alkalmazottaknak a jelen törvény hatálybalépésétől kezdve az a fizetés, valamint a fizetés természetével bíró más illetmény és az a lakpénz jár, amelyet részükre, figyelemmel az igényt adó szolgálati időre, a jelen törvény állapít meg.

Persze ezt csak egy első olvasásra egykönnyen megérteni nem lehet, de ha alaposan egybevetjük a javaslat többi rendelkezéseivel, akkor azt látjuk, hogy ennek a szakasznak valódi értelme szerint az állami tisztviselők 70 százaléka az új törvény szerint nem előnyökben, hanem valóságos lefokozásban részesül.

Ez az a lefokozás nem is a rossz vagy mondjuk gyengébb tisztviselőknek fog osztályrészt jutni, hanem ellenkezőleg a jobb s a régi rendszer szerint gyorsabb előléptetésben részesített tisztviselők jutalma lesz.

A dolog ugyanis a következőképen áll.

Az új törvénytervezet szerint az alsóbb napidíj osztályok mindegyik fizetési fokozatában 4—4 évig kell szolgálnon egy állami tisztviselő s csak a betöltött 4 évi szolgálat után lehet joga az előléptetésre. Ez az a bizonyos »szamárlétra« a maga rideg következtetéseivel. Jövőre tehát ez így lesz. De a javaslat 40. §-a ez a »szamárlétra« rendszert nemcsak jövőre állítja fel, hanem a mi eddig páratlan a törvény alkotások körében, visszaható erővel ruházta fel, úgy, hogy a melyik állami tisztviselő po. ma a X-ik fizetési osztály első fokozatába van kinevezve, ha még nem szolgált annyit, hogy az előző fokozatokra is kijusson a most törvényesített 4—4 év, egyszerűen ledregedálják abba a fizetési fokozatba, a mely szolgálati éveinek megfelelő. Tegyük fel po. X. jeles tisztviselő volt. Hamarosan bekerült a X. napidíj osztály 1. fokozatába s ott jelenleg 1800 kor. fizetést élvez. Miután azonban csak 3 évig szolgált, hiába volt akármilyen jeles ember, most a 40. §. szerint lekerül a 3-ik fizetési fokozatba, a hol az új törvény szerint javított fizetésben épen 1800 koronát fog kapni, de aztán várhat újabb 5 esztendő elteltére, a míg visszajut oda abba a fizetési fokozatba, a hol ma van.

Hát ha ez a fizetésrendezésnek csu-folt valami nem valóságos arcúl csapása a már megszerzett jogoknak és nem kigunyolása a fáradhatatlanul küzdők, sőt érdekeiket szerzett tisztviselőknek, akkor nem tudjuk minek nevezzük.

Még mostohábbban bánik azonban a javaslat a bírókkal és ügyészekkel szemben.

A bírószékknél eddig legalább nem volt ismeretes fogalom a »szamárlétra«. A javaslat ott is rendszeresíti azt s így jövőre épen 40 éves kell legyen az albiró, hogy törvényszéki bíró lehessen belőle. Igen ez így van.

Szomorú valóság és nem tréfa. A törvény rendelkezései s az előtanulmányok hosszú volta miatt ugyanis a legszerencsésebb esetben is csak 28 éves korában lehet valaki albiró, amíg tehát a »szamárlétra 3 fokán a törvényesített 4—4 év elteltével a bíró széki mászik valaki épen 12 évnél kell eltelnie.

Hiába fog dolgozni, hiába veri az eget tudomány, meg kell kapaszkodnia előbb s csak aztán ülni a bírói székre. Akkor midőn már kifáradt egy élet keserves munkálkodásában. Akkor mikor már a megérdemelt jólét kellene környékezzze, akkor ott fog állani, a hol most aránylag fiatal emberek működnek — és pedig sikerrel.

Sőt akkor is rosszabb helyzetbe kerül, mint a mai bírák vannak. — Mert a mai állapot szerint a bírákat csak a VIII. fizetési osztály két első fokozatába nevezhetik ki, míg ezentúl három fokozat lesz ott is, sőt őket is a többi tisztviselőkhez képest már most degradálni fogják. Eddig reményünk lehet arra, hogy buzgó szolgálat után a VII fizetési osztályba léptetik

elő, most pedig a rendszeresített 5—5 évi várakozási idővel halvány reménye sem lehet egy bírónak az iránt, hogy valamikor a VIII. fizetési osztályból kikerüljön.

Igy néz ki tehát a szép ruha alatt ez a törvényjavaslat, melylyel bebizonyította Lukács László a tisztviselőknek azt, hogy eddigi helyzetük még sem volt olyan rossz — hogy még rosszabbá ne lehessen tenni.

Mi pedig azt kérjük, iljen körülmények között mire kell az a 18 millió, a mit a költségvetésbe a fizetés javításra felvettek? A tisztviselők pedig sóhajtra imádkoznak: »Addtál uram esőt, de nincs köszönet benne.«

Sz.

Á rendőrségi pénzkezelés ügye.

— Interview Gunda Zoltán miniszteri biztossal. —

Kolozsvár, február 18.

Ma-holnap egy esztendeje lesz, hogy a rendőrségi bírságpénzek körül elkövetett szabálytalanságok ügye nyilvánosságra jutott.

Akkoriban ez az ügy, mely azután komplikálódott a város két első tisztviselőjének konfliktusával, nagy port vert fel és az ügyek megvizsgálására a belügyminiszter kiküldötte Gunda Zoltán miniszteri számtanácsost, aki immár több mint 8 hó óta folytatja a vizsgálatot.

Azóta ez az ügy belemerült a feledés tengerébe, úgy, hogy a közvéleményben az a hiedelem kaphatott lábra, mintha ezt az ügyet tényleg el is akarnák temetni.

(Egy levél.)

Ennek a hiedelemnek ad kifejezést egy hozzánk érkezett levél is, melyben a levél írója többek között azt mondja:

„Ugy látszik, Gunda Zoltán nagyon jól érzi magát Kolozsvárott és mivel napidíjakat is élvez, nem igen siet a vizsgálatba. Talán kolozsvári illetőséget akar szerezni? A sajtó is hallgat az ügyről, mintha részes őhajtana lenni az ügy elfeledtetésének munkájában?»

E levél következtében, de megmagunk is — a közönség tájékoztatása érdekében — tudni őhajtottuk, hogy hogyan áll tényleg a vizsgálat ügye. Egyik munkatársunkat megbíztuk, hogy a kérdésem forduljon a legilletékesebb forráshoz, Gunda Zoltán vizsgáló biztoshoz, a ki munkatársunknak — a hivatalos titoktartás határáig — készséggel adott is felvilágosítást.

Beszélgetés Gunda Zoltánnal.

Az érdekes beszélgetés a következő: Mivel a közönség könnyen hajlik a gyanúsításokra, nem lenne szíves tanácsos ur felvilágosítást adni a vizsgálat egyes részleteiről és első sorban arról, meddig fog az még tartani?

Szívesen adok felvilágosítást, amiről adhatok. A vizsgálat immár befejezéshez közeledik és számításom szerint március hó végén, vagy legkésőbb április hó elején be fogom azt fejezni.

Mi az eddigi vizsgálat eredménye? Talált-e tanácsos ur valami szabálytalanságot?

Eddig körülbelül 5000 ügyet kellett észrevételeznem, t. i. ennyi ügyben van kifogásolni való

S minő anyagi kár háramlott ebből a városra?

Elévülés útján, a szenvedett kár eddig ötvenezer korona.

Sikkasztás nem történt?

A felvett és el nem számolt bírságpénzek összege eddig 2000 koronán felüli összeget tesz ki.

Tett tanácsos ur valami intézkedéseket a szabálytalanságok és a sikkasztás megtorlására?

En csupán az elővizsgálatnál vagyok megbízva, a megtorlásra vonatkozó intézkedések a főispán hatáskörébe tartoznak, hova és a miniszteriumba, minden egyes ügyről — tehát mind az öt ezerről — a jelentéseket beadtam.

A megtorlás iránti intézkedés joga tehát teljesen a főispán uron áll?

Igen!

S kik vannak az észrevételezett akták illetőleg a szabálytalanságok ügyében érdekelve?

Deák l'ál volt főkapitány, Szabó József alkaptány és Schiller Ede rendőrfogalmazó és még többen, de azoknak neveit a vizsgálat érdekében nem mondhatom meg.

Megmondhatná tanácsos ur, mi okozhatta a tapasztalt szabálytalanságokat?

Az ellenőrzés hiánya leginkább, de

részben a személyzet elégtelensége, amennyiben díjnokokkal végeztek felelősségteljes munkát.

Vajon Magyar Géza volt alkaptányt nem t'rheli valami felvett, de el nem számolt összeg?

Erre nem felelhetek!

Ebben a kérdésben nem is adhat semmi felvilágosítást a tanácsos ur?

Nem, mert ez már hivatalos titkot képez.

Hogy van az, hogy dacára a kifogásolt ügyeknek és az el nem számolt összegeknek mindaddig nem történt semmi intézkedés az illetők megbüntetésére?

Erre — mint mondtam — nem én vagyok illetékes, ennélfogva nincs is mit nyilatkoznom.

Azt sem mondhatja meg, tanácsos ur, hogy nem-e történt a megtorlás tekintetében mulasztás?

Erre nem felelhetek.

Egyebet nem mondhat semmit tanácsos ur ez ügyre vonatkozólag?

Egyelőre semmit, mert természetesen köt a hivatalos titok és bizonyos dolgokban — különösen személyi kérdésekben — nem vághatok a vizsgálat elé. Csak azt őhajtom még hangsúlyozni, hogy én jelentéseimet rendszeresen két példányban beadom a főispánhoz, ki egyik példányt a miniszteriumhoz terjeszti be.

(Magyar Géza ügye.)

Mivel nevezett alkaptány ügyéről Gunda Zoltán nem nyilatkozhatott, más megbízható forrásból szereztünk értesítést, a mely szerint a Magyar Géza által el nem számolt körülbelül 2000 koronán felüli összeg depóndáltott a főispánnál és így az ügyből a városra kár nem hárult. Így tehát Magyar Géza ellen bűnvádi eljárásra nem is kerül a sor.

Ugyanezen forrásunk azt is mondja, hogy a miniszterium többször sürgette volna a főispánhoz beküldött jelentések felterjesztését, azonban ez nem történt volna meg, hanem azok — állítólag — itt rekedtek a főispánnál.

Országgyűlés.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 18.

A folyosón korán kezdődik az élet ma. Eseményekben gazdagnak ígérkezik a mai nap. A tegnapi fergetegnek viharfelhői usznak ma is a parlament levegőjében. A Fejérváry—Lengyel afférban tárgyalnak a segédek, napirend előtti felszólalás készült, interpellációk — egyébként is puskaporos a levegő.

Időközben Dániel Gábor alelnök, a mai ülés elnöke, megnyitotta az ülést.

A képviselőház ülése.

Napirend előtt. Kubik Béla: Egy napilap tegnapi támadását kell szórva tennie. Az illető lap az elnöki tekintélyt kívánja meghurcolni. A Magyar Szó támadta meg az elnöki tekintélyt azzal, hogy ő szövetkezett az elnökkel a tegnapi felszólalása nyelbűtésére.

Rakovszky István: Be tudja bizonyítani az a hazudozó amit írt? Alávalóság!

Kubik Béla: A lap állítása nem felel meg a valóságnak és szóló visszautasítja ezt az inszinuációt. (Helyeslés balról.)

Papp Zoltán: Az Udvarnokí-esetel hozza szóba ismét. Elvárja a honvédelminiszter, hogy a szőlő esetét, melyet valótlanul mondott, megvizsgálja. E végből szolgál a nevekkel is. Holnusz ezredes volt az, aki 1900. júliusában nem akart Gyergyó-Szent-Miklóson a Kossuth-kútból inni.

Ugron Gábor: Ferencz József vizet kellett volna inni. (Nagy derűtlenség.)

Endrey Gyula: Az lojalis viz. Jó a németeknek! Megtanul tőle szaladni! (Zajos derűtlenség!)

Papp Zoltán befejezi felszólalását azzal, hogy az eset megvizsgálását kéri.

Bárá Fejérváry Géza honvédelminiszter: Papp Zoltánnak igaza van. En tegnap tévedtem. De Papp Zoltán az oka, mert nem nevezte meg az illető ezredesét. Tehát tévedtem és visszavonom azt, amit Papp Zoltánra mondtam. De fenntartom magamnak az eset megvizsgálását. — Rátérek Lengyel Zoltán urra. Sajnálom, hogy nincs itt a képviselő. Lengyel ur fenntartotta, hogy Hajdu főhadnagyot két hétre ítelték, mert magyarul beszélt. En pedig fenntartom, hogy ez — nem ugyan hazugság, mert ez nem parlamentáris kifejezés — hanem telivér valótlanosság. (Derűtlenség.) Azt is mondta

Lengyel ur, hogy az a Hajdu István, aki most a hadügyminiszteriumban szolgál, nem az ő Hajduja. Leteszem a katonai évkönyvet, abból kitűnik, hogy nincs is más Hajdu István. Azt is mondta Lengyel, hogy ez a Hajdu maga fogja az ő igazát bizonyítani. Erre vonatkozólag bemutat egy Hajduval felvett jegyzőkönyvet. Ebben Hajdu főhadnagy kijelenti, hogy másra mint rája nem vonatkoznak Lengyel felszólalása. A főhadnagy nem emlíkszik, hogy Lengyel Zoltán akkor, mikor ő Nagyváradon szolgált, önkénteskedett volna. Végül kijelenti Hajdu főhadnagy, hogy a szóvá tett eset vele nem történt meg. Konstátalom tehát — folytatja Fejérváry — hogy a mit Lengyel képviselő felhozott, az telivel valótlanság.

Mukics Simon áll fel elsőnek szólásra. Először a Fejérváry miniszter tényszerű utasítja vissza. Ha tudni akarják, — úgy mond — miként gondolkozik az ország a katonai javaslatokról, osszlássák fel a Házat, akkor majd kitűndök a nemzet akarata. (Zajos helyeslés balról.) A mióta Magyarország átkos konkubínájában él Ausztriával, mindig újabb terhek szakadnak a nemzet nyakába. (Ugy van! balról.) Azt mondják, hogy az ellenzék hangzatos frázisokkal bolondítja a népet. Kérde, ki bolondítja jobban az országot: az ellenzék-e vagy a kormány-párt, mely a nemzet jogait eljátszassa? (Mozgás a jobboldalon.) Ezután a katonai javaslatok bírálatára tér át s az ellenzék tetszése közt hosszasan fejtegeti, hogy a nemzet soha le nem mondott önálló hadseregéről.

Öt perc szünet.

Szünet után **Apponyi Albert** gróf veszi át az elnökséget. Az ülést megnyitja.

Mukics Simon: Folytatja a beszédét. A hadsereg szolgálati és vezényleti nyelvről beszél. Követeli, hogy az Magyarországon magyar legyen. (Helyeslés a balon és szélsőbalon.) A kiképzésnél a magyar nyelvet kellene használni.

Fejérváry Géza báró: Hol van az megírva? A katonákat az anyanyelvükön tanítják!

Mukics Simon: Hol van az megírva? Hol van az megírva, hogy a vezénylet és szolgálat nyelve ne legyen magyar? Az a mi legnagyobb bajunk, hogy a dinasztia nem érez velünk, az országot elnémetesíteni akarja. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Molnár Ákos: Azért küldték ide Fejérváryt is!

Mukics Simon: A magyar hadügyigazgatásnak magyar nyelven kell történnie. A javaslatot nem fogadják el.

Bencs László beszélt még a javaslat ellen, mely után az interpellációkra került a sor.

Rakovszky István a két éves szolgálati idő ügyében interpellált.

Fejérváry válaszában kijelenti, hogy a jövő őszkor, az unjonclétszám betérjesztésekor beszámol a tanulmányok eredményéről.

Pichler a főváros 25 millió kölcsönének konvertálása ügyében interpellált.

Szilá azt válaszolja, hogy a törvény megtartásával fog dönteni az ügyben.

Mindkét választ tudomásul vette a Ház.

Polgárok panasza

vagy

a kolozsvári vásárvám szedése.

Kolozsvár, február 18.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottságának határozatából és a belügyminiszter jóváhagyásával, mult évi január hó 1-ével életbe léptették az új vásárvám-tarifát, melynek egyes tételei a polgárság körében nagy megutáltságot keltett s maga az iparkamara indított akciót azok megváltoztatására.

Sikerült is a kolozsvári iparkamarának ez akciója, mert rövid idővel ezelőtt, vagyis a mult évi február havában a vám-tarifát új tárgyalás alá vetették és a szakosztályok meghallgatásával, a városi bizottság közgyűlése lényeges módosításokat eszközölt.

Megváltoztatva ugyanis a szabályzat azon tételét, melyek a magánforgasztra behozott ipari cikkeket is vásárvámdíj fizetése alá vonták, holott azok azelőtt csupán a kövezet-vámmal lettek megadóztatva.

Ezek az ipari cikkek legnagyobb részét kilogrammonként 20–30 fillér vásárvámmal lettek megadóztatva, a mely új teher, a különben is pangó ipart nagyon súlyosan érintette és sehogyan sem állott arányban oly árucikk behozatalának megadóztatásával, melyek specialiter közvetlen eladásra hoztak be piacunkra.

Az iparkamara és a városi bizottsági tagok kebeléből fölkiért bizottság nem zárkózott el attól, hogy a város szűkös pénzügyi viszonyait figyelmen kívül hagyja; tehát erre való tekintettel részletes javaslatot terjesztett a városi szakosztályok elé, felsorolva névszerint a behozandó iparcikkeket s a lehető minimumra javasolta leszállítani a tarifa-tételeket, úgy, hogy 5–10 fillérre szállította le a 20–30 filléres vámdíjakat, melyeket a közgyűlés szintén magáévá tett; mert így is 15–20 ezer korona évi új jövedelmet biztosított a városnak.

Eddig rendben is lett volna a dolog. Minden városi bizottsági tag s azt hisszük, hogy maga az iparkamara is abban a meggyőződésben volt, hogy a város iparos polgárságának enyhítette a reá elhamarkodva kiírt új teherviselést, míg másfelől a várostól sem vonja meg a lehető legméltányosabb adószerzési jog gyakorolhatását.

Amde az iparosok, sőt az iparkamara is nagyon csalódtak abban, hogy munkájuk sikeres volt. Csak a város nem csalódott, mert az új vásárvám-díjakat minden megszakítás nélkül szedte és szedi mai napig is.

De hát van-e erre joga a városnak? Megkérdeztünk többeket az illetékes faktorközül s valóban egyértelműleg oda nyilatkoztak, hogy az a jogos, mert az 1902. január 1-én életbe léptetett vámdíj-szabályzatot a belügyminiszter már 1901. november havában megerősítette s az mindaddig érvényes, a míg a módosított szabályrendeletet meg nem erősíti.

Hát legyen lud, ha fehér. De kérdjük most a tks. városi tanácstól és egyúttal a városi bizottság jogász tagjaitól: lehetséges-e, hogy a belügyminiszter 1902. február havától 1903. február haváig, tehát egy év alatt ne erősítsen meg egy oly módosított szabályrendeletet, melyet a közgyűlés az érdekeit polgárság és az iparkamara közbenjárására az életbe léptetés második havában megváltoztatott, mint olyan terhet, melyet a polgárság nem bír el s annak sürgős megváltoztatása az egész iparos osztályra csaknem életkérdés?

Reméljük, hogy e kérdéstinkre sem a városi tanács, sem a v. bizottság jogász tagjai nem térnek ki a feleletadás elől. Ezt a felvilágosítást elvárja tőlük városunk érdekeit adózó polgársága.

Azonban egy tényt addig sem hallgatunk el.

Ugy tudjuk, 1901. évben a bérkocsi tulajdonosok részére alkotott egy új szabályrendeletet a városi tanács, — melyet a közgyűlés is elfogadott s a miniszter is megerősített. A szabályba lépés kihirdetése után az érdektelt bérkocsi tulajdonosok mozgalmat indítottak a sérelmes pontok megváltoztatására, mit a közgyűlés figyelembe is vett és módosított.

S dacára annak, hogy a miniszter már megerősítette az első szabályzatot — soha életbe nem léptették azt, hanem mindaddig a régi szabályzat maradt érvényben, míg az új, módosított szabályzatot, a miniszter is jóváhagyta.

Miért nem követették ezt az eljárást az új vásárvám-tarifa életbe léptetésénél is? Bizonyára azért, mert az iparosok nem fenyegettek sztrájkolással, mint annak idején a bérkocsi tulajdonosok s így nem volt kiút a megijedniök. Az iparosok nem sztrájkolhatnak. Örvendenek ha egy-egy kis megrendelést kapnak és megélhetésért küzdő munkásaiknak munkát s családjaiknak pedig kenyeret juttathatnak.

Amde ezzel még nincs vége a dolognak. Ugyancsak akkor, ha jól tudjuk, épen Somodi István bizottsági tag indítványára kimondta a közgyűlés, hogy az új vám-tarifa azon tételét, mely — úgy elbujtatva — a jegyzet rovaiban vásárvámmal sújt minden olyan behozatalt is, melyet városi lakosok saját szükségleteikre, tehát nem eladás céljából hoznak be a városba — megváltoztatja s csak az esetben fizetnek érte vásárvámdíjt, ha azokat piacra, eladás végett kiviszik.

És ennek dacára, most ez év január havától kezdve, tehát egy évi gondolkodás után megadóztatták földész polgárainkat, ha tüzfát hoznak be a közeli erdőről saját vagy egy-egy lőszekér repát, avagy szénát, szalmát takarmány szükségleteik fedezésére és nem eladás céljából; amely eljárás érthető elkeseredést szült a szegény földész gazdák körében s széleskörű mozgalmat indítottak a sérelmes megadóztatás hatályon kívül helyezése iránt.

Szükségnek láttuk az itt felsoroltakat közreadni, most a közgyűlés előtt s hisszük is, hogy úgy a városi tanács, mint a városi bizottság tagjai megszívlelik az elmondottakat. Különösen pedig elvárjuk a függetlenségi párt bizottsági tagjaitól, hogy a tárgysorozat rendén, a kövezetvám ügyével kapcsolatosan szóvá fogják tenni e minden tekintetben sérelmes vásárvámdíj szedés megváltoztatását. z...

Szterényi József sajtópere.

Harmadik nap.

Kolozsvár, febr. 18.

A tegnapi tárgyalás **Miklovics József** óragyári igazgató kihallgatásával kezdődött, ki vádlott kérelmére táviratilag idéztetett meg a tárgyalásra.

Miklovics előadja, hogy a szent-gothárdi óra-gyár ügyében Szterényi részéről nem tapasztaltak szabálytalanságokat. — Semmi terhelőt nem tud, hogy Szterényi hivatali állásával visszaélt volna.

Szterényi: Van-e közvetlen tudomása arról, hogy az évek hosszú során, mióta velem tárgyalt, én bármilyen vonatkozásban az óragyárral valami érdekeltségben, anyagi előnyben lettem volna?

Miklovics: Anyagi előnyről nem beszélhetek, azt sohase vettem észre, csak azt az impressziót nyertem, hogy a tanácsos ur mindenáron azt akarja, hogy mások vegyék kezükbe az ügyet, bennünk nem bízott.

Szterényi: Tapasztalta-e tanu, hogy a szubvenció osztogatásában én engedékeny voltam?

Tanu: Sőt ellenkezőleg. Az Isten mentsem meg mindenkit attól, hogy a miniszteri tanácsos urtól kérjen valaha szubvenciót.

Tanu megeskete után **Váradi:** A nepotizmusra és a Grünwald megvesztegetésére vonatkozólag kéri tanuként kihallgatni Fényes Lászlót, hogy a tanácsos urnak minő szerepe volt benne.

Elnök miután **Fényes László** személyviszonyáról kikérdezte a „nepotizmus“ vád kérdésében hallgatja ki Fényest, ki előadja, hogy Szterényi Leó, mint állatorvosi növendék, vizsgáit le nem tette s mint ilyen, bátyja Szterényi József közbenjárására, aki ekkor már miniszteri tanácsos volt, 3–4 gyárnál lett alkalmazást, a melyek vagy már kaptak szubvenciót a kereskedelmi miniszteriumtól, vagy pedig beadták a folyamodványt a szubvenció elnyerése végett. Hogy éppen közvetlenül a miniszteri tanácsos ur ajánlatára vagy fölcsúztatására folyomlatok volna szubvencióért, azt épen nem tudja, de helyes logikai következtetés erre vezet.

Azt tudom, hogy midőn a min. tanácsos ur ellen a hajszá megindult, Leó öcsét elküldte a tanácsos ur Amerikába, sőt a pénzt sietve küldötte utána Hamburgba. Ő a hajszá idejékor Szekesfővártól volt laptörzskészítő, itt érte őt Györfly Gyula felhívása, hogy vállalja el a „Magyar-ság“ szerkesztését. Ebbe ő csak úgy ment be, hogy előbb két heti haladékot kért, megvizsgálta a Sztényi-Györfly-féle ügyet s csak miután Györfly igazát látta, lépett be szerkesztőnek a „Magyar-ság“-hoz, a melynek tulajdonosa ekkor Györfly volt.

Elnök: Önt tehát e célra szerződtek a Magyar-sághoz? — Nem, sőt ő feltette:ül tűzte ki, hogy előbb utána néss a dolognak. Egyszer a lap érdeke, másrészt a közérdek „szem elől“ tartása indította őt arra, hogy a Sztényi-ügyet minden ízében megvizsgálja, hogy arról a nagy közönség tudomást szerezzon s így a „Magyar-ság“ tulajdonosának, Györfly Gyulának eljárása tisztázzassék.

Ügyész: Azon váddal szemben, hogy Szterényi min. tanácsos öccsének pénzt adott, hogy szöjkék meg Amerikába: konstátálja Szterényi min. tanácsos fahoz, öccse Leó által Hamburgból küldött levélből, hogy az beismert, miszerint a Magyar-ságban reá vonatkozólag közölt cikket csakis aljas rágalom sugallhatta, egyúttal bocsánatot kér tőle ama sok kellemetlen-ségtől, a melyet neki okozott.

A levél mutatja, hogy a miniszteri tanácsos öccse önként ment Amerikába. Tanu hivatkozik arra, hogy hallotta főnagánvádó családja körében, hogy az ily értelemű levelet fog kapni. *Eljárt az Amerikába ment Leó 12 éves gyermekeivel és azokat vallatta ki.* **Elnök:** Összegegyeztetetőknek tartja ön, kiskorú gyermekeket kivallatni? **Tanu:** Kikérdeztem csak őket.

A Grünwald-ügyre vonatkozólag tett még Fényes vallomást, mely után Szterényi szölt a kérdéshez és cáfolta tanu állításait.

A bíróság a 221. §. 5. pontja alapján, minthogy tanu a fellel szemben porben áll, a megesketeit mellőzi is.

A tárgyalás 20 percre felfüggesztetik. Szünet közben **Csikpés Károly** kir. ügyésznek, **Nagy Albert** dr. fővárosi orvos által Nadányi Emilnek kiállított orvosi bizonyítványa körül fölmerült aggályokra vonatkozó indítványa alapján, dr. **Kenyeres Balázs** és dr. **Kerekes Gyula**, törvényszéki orvosszakértők megvizsgálták Nadányit arra nézve, hogy tényleg tüdőgyulladásban szenved-e és gyógyulása 3–4 hetet igényel.

Szünet után. Elnök felhívja a feleket, kívánnak-e Szterényihez valamely kérdést intézni. Miután senkinek kíván, a bíróság elrendeli a megesketeit.

Elnök a bir. eljárás befejezése előtt kérdést intéz Nadányihoz, hogy most az egész tárgyalás menetét, a bizonyítékokat nyugodtan szemlélte, fenntartja-e eddigi álláspontját, hogy nem rágalmazott, a közérdeket szolgálta és hogy tárgyalásában illetkezett?

— Most, hogy a biz. eljárás befejezést nyert, én megvallom, hogy azokat a kijelentéseket, melyeket cikkemben tettem, ha nem is magam, de másoktól való hallomásból, a kiterjesztett vizsgálaton én bizonyítani nem tudtam, ellentétben Szterényi tanácsos urral, ki aktákából és más dolgokból bizonyítani tudta, hogy ő e kérdésekben teljesen tisztán és igazságosan járt el. Mikor cikket megírtam, hígyjék el e. uraim, engem teljesen a közérdek vezetett, befőle anyagi hasznom nem volt. Engedtem befolyásoltni magam másoktól, kik megígérték, hogy itt mellettem lesznek, hogy e tárgyalásra eljőnnék és bizonyítékokat fognak adni, vagy olyan vallomásokot tesznek, milyen adatokat nekem adtak, mikor a fegyelmű vizsgálat megindult. Én az akkor hangzott vádakból merítettem. Az egész Szterényi-Györfly ügy nem is itt fog lejárni, hanem az országos botrány nem az én cikkemből keletkezett. Ép egy budapesti lapban a Hétben írta meg Kóbor Tamás, hogy itt egy újságíró elfognak itélni, ki nek legkevésbé szerepe volt az ügyben.

— Belátja, hogy tévedett?

— Belátom én azt is, hogy a miket mondtam, bebizonyítani nem tudtam. Most csak azért szólalok fel, hogy kijelentsem, hogy én e cikket nem fogadtam el pénzt senkitől s kötelességem konstátálni, hogy nem Györfly vezetett annak megírására.

— Tehát beismert, hogy nem bírt elég tapasztalattal s olyan helyekről nyert információkat, kik nem tárgyilagosan, hanem egyéni érdekekből indították a harcot s ön nem tudta megbírálai, vajjon bihet-e azoknak. Ön megbánja azt, a mit tett?

— Sajnálom, a mit megírtam, mert látom, hogy igazságtalanul támadtam meg a min. tanácsos urat.

Elnök ezzel a bizonyítási eljárást befejeztének nyilvánítja. Felhívja közvádlót az esküdtek elé terjesztendő kérdés előterjesztésére.

Dr. Csikpés jelenti, hogy az eljárás folyamán változott a vád alapja s nem mint felelős szerkesztőt, hanem mint szerzőt vonja vád alá és eszerint állapította meg kérdését.

A kérdés megfontolására elnök a tárgyalást felfüggeszti.

Szünet után dr. **Várady** védő módosított kérdést ad be, mire az elnök a tárgyalás folytatását délután 3 óráig felfüggeszteszti.

Délután 3 órakor nyitotta meg újból a tárgyalást **Szentkereszthy Zsigmond** báró elnök.

Felolvasták a bíróság által megállapított kérdéseket. Két kérdésre kell az es-

küldteknékre felelniök. Egyik a rágalmazásra, másik a becsületsértésre vonatkozik.

Ezután **Csikpés Károly** dr. tartotta meg erőtlő duzzadó, nagyhatalú védőbeszédét.

„Az egyénnek — nyomond — osztály-részt jutott az erkölcsi és anyagi javak közül a legfőbb kincse a becsület. E fogalom kicsinynek látszik, de tekintve érvényesülését, befolyását társadalmi életünkben, a becsület és tisztesség az, a mi erőt ad a szenvedések leküzdésére. Anélkül nincs élet, fizikailag igen, de erkölcsileg nincs. Ez utóbbi pedig súlyosabb, mint a fizikai, bár vannak, a kik a becsület elvesztését öngyilkossággal expiálják. Majd lendülettel vázolja a közhatalnokokkal szemben fennálló bírálat jogosultságát, melynek sohasem szabad eljutni a rágalmazás határáig.

Elmondja a cikk egész tartalmát és részletesen reátér a cikkben foglaltakra, melyeket terhelte bizonyítani nem tudott.

Majd nagy hatással vázolja a sajtószabadságban rejlő erő és azzal fejezi beszédét, hogy nem egyedül a sértettet, de a sajtószabadságot védi meg, midőn kéri, hogy a feltett kérdésre igennel válaszoljanak.

Ezután dr. **Várady Aurél** tartotta meg védőbeszédét, mentegelvén terhelte eljárását, a közhangulattal, a felmerült esetekkel, melyeknek kulisszatitkaiba ő nem láthatott be és védőbeszédében leginkább arra szorított, hogy a cikkben legfeljebb becsületsértés van és semmi esetre sincs rágalmazás.

Dr. Csikpés ügyész válasza után, újból a védő beszélt.

Ezután **Szentkereszthy** báró megmagyarázta az esküdteknek a kérdések jogi vonatkozásait, mely után az esküdtszék visszavonult tanácskozássra.

Rövid idő múlva kihirdették a verdictet. Az esküdtek az első főkérdésre „igen“el válaszoltak és így a bíróság **Nadányi Emil** a Szterényi József sérelmére elkövetett rágalmazás vétségéért két havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte és kötelezte, hogy az ítéletet az „Erdélyi Gazda“ című lapban közölje.

Az ügyész megnyugodott, a védő ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 19.

Új regényünk.

A mai nappal befejeződik a lapunkban folyó regény. A holnapi nappal egy új érdekesítő regény közlését kezdjük meg. Címe:

A csavargó.

Írta: **Gorkij Maxim.**

Fordította: **Heltai Nándor.**

A nagy orosz regényírónak egyik legértékesebb műve:

A csavargó,

mely még eddig nem jelent meg sehol magyar nyelven.

A regényre előre is felhívjuk olvasóközönségünk figyelmét.

— **(Kossuth Ferenc)** régi csuzos bajából már annyira fölépült, hogy ma újra részt vesz a képviselőházi tárgyaláson és a pártkör értekezletén. Orvosa, dr. **Ara** nyi még tovább folytatja a masszazst, amelyre még a pártelnöknek szüksége van.

— **(Új kir. közjegyző.)** A király dr. **Körössy Bertalan** közjegyző-helyettes Beszterczére kir. közjegyzőnek kinevezte. Gratulálunk.

— **(A honvédelmi miniszter párbaja.)** A szabadelvű párt tagjai már tegnapelőtt értesültek arról, hogy **Fejérváry** a házban tett nyilatkozatáért **Lengyel Zoltán** képviselőnek fegyveres elégtételt nyújt és segédiete szándékáról ez irányban informálta.

A segédek gróf **Andrássy Tivadar**, **Hadik-Barkóczy Endre**, **Kubik Béla**, **Bartha Ferenc** tegnap délelőtt 10 órakor összeültek a képviselőház egyik külön termében és hosszas tárgyalás után megállapodtak a feltételekben. Egy darabig a megállapodásról mit sem lehetett tudni. Eleinte csak az hírlett, hogy az ügy komoly jelleget öltött. Valamivel később már a párbaj feltételeiről, helyről és időről is rebesgettek.

Tegnap az a hír volt elterjedve a fővárosban, hogy a párbaj már meg is történt. A fővárosi esti lapok közölték is a párbaj lefolyását. Később derült ki, hogy ez csak kacsa és a párbaj ma délután lesz a Ferenc József lovassági laktanyában. A segédek karpárbajban állapodtak meg.

— **(Az egyetemi polgárság mozgalma.)** Az „Ujság“-ban írta meg Lengyel Zoltán orsz. képviselő, azt a felhívást, mely a kolozsvári egyetemi ifjuságnak szölt és amelyben a katonai javaslatokra vonatkozólag tiltakozásra hívta fel az egyetemi polgárságot. E szöveget — mint már volt alkalmunk jelenteni — meg volt a halása, amennyiben az egyetemi kör e hó 14-iki közgyűlésén Péterfi Tibor indítványára elhatározatott, hogy a katonai javaslatok ellen állást foglalnak. A kiküldött előkészítőbizottság most tette közzé felhívását, melynek szövege a következő:

Egyetemi Polgártársak!

Dobog-e még szívetek nagy magyar eszmékért? — Tudtok-e még lelkesedni szent feladatokért? — Mertek-e áldozni a nemzeti ügyért?

Szinte halljuk a kiáltó feleletet ajkaitokról! Igen, igen!

Nos, ha lobog szívetekben a honszerlem lángja, ha van kebletekben még ifjú tűz, s vágy és a törekvés: győzge erővel, de elszánt akarattal segíteni az agyonkínzott, kiszíjolt szegény nemzetet: úgy jöjjetek és tanácskozzunk!

Tudjátok-e miről van szó! Fosztogatni akarják újra nemzetünket s szívét, lelkét, verét követelik sok ezer magyarnak, áldozatul követelnék minket, ifjakat, de nem édes hazánknak — a gotterhaltás osztrák molehnak!

Szó nélkül türrünk! — Hallgassunk? Nem!

A magyar ifjuság mindig teljesítette szent kötelességét; példa rá 1848, 79, 89... — Ezen kötelességet kell teljesítenünk mi magunknak is. Erőnk kicsiny, de kezét fogva: hatalmunk nagy!

Szavunk erőltén, de ezernyi torok lelkes kiáltása fölharag mindenhová. Jöjjetek hát! Emeljük fel tiltakozó szavunkat a minket oly közelről érdeklő verad ellen s követeljük magyar bátorsággal, ifjú tűzzel az önálló hadsereg mellett, magyar vezényszót és nemzeti jelvényeket.

Gyűléstünk folyó hó 22-én vasárnap délután 3 órakor a vén Redut nagytermében tartjuk meg a következő tárgyszorozattal:

1. A hármas bizottság beszámolója.
2. Korelnök választás.
3. Állásfoglalás a katonai javaslatok ellen s az önálló nemzeti hadsereg mellett.

Polgártársak! Értsétek meg hívó szózatunkat!

Jöjjetek mindannyian s mutassátok meg, hogy a márciusi ifjuságnak méltó utódai, hazátoknak romlatlan lelki ifjai vagytok!

Kolozsvár, 1903. február 18. A február 14-iki ifjusági közgyűlés megválasztából: Az előkészítő bizottság.

A magunk részéről örömmel üdvözljük ezt a mozgalmat és hisszük, hogy az e hó 22-én tartandó gyűlés, a kolozsvári egyetemi ifjuság impozáns és hatalmas erejű megnyilatkozása lesz.

— **(Második körutam a kerületben.)** E cim alatt a nép vagyoni romlását tárgyaló rópirat jelent meg dr. **Leó Adolf** orsz. képviselőtől. A képviselő már adott ki egy rópiratot a temesrékai kerületben uralkodó közigazgatási tulkapasokról, e második rópiratból szintén nem maradt ki a temesmegyei romlott közállapotok kelő méltatása. Dr. **Leó** azon kevesek közé tartozik, ki mandátumával kötelességeinek akar eleget tenni és így alaposan és következtlenül tanulmányozza kerületének állapotát. Az érdekes füzetre még visszatérünk.

— **(Protestáns estély.)** Szépen sikerült estélyt tartott tegnap az ev. ref. theologia ifjusága. Az ünnepet a „Nabucco“ c. operából vett „Szárnyat ölt fel“ dalrészlet éneklésével kezdte az ifjusági ének-kar nagy hatással. A szép dal **Faruk János** erőteljes szavallatára követte. Az ünnepély középpontja dr. **Kecskeméthy István** theol. tanár beszéde volt, a kinek a gyengédkedő **Kenessey Béla** igazgató felolvasását kellett helyettesíteni. A rögtönzött szónoklat a buzgó hitéletről, a magyar protestáns egyház jövőjéről szólt és a nagy számu közönség szívére oly közvetlenséggel és oly hatalmas erővel hatott, hogy midőn a hazaszeretet lelkesedésével a magyar nemzet boldog jövőjébe vetett reményét bucsu szavaiba öntötte, viharos lelkesedést váltott ki, melylyel percekig üdvözltek az ékes szavú tudóst. **Kozoross István** és **Szemeréy Gergely** ezután elénekelték a „Szép honom, otthonom“ c. dalt, harmonium kíséret mellett. Ifj. **Jánich Lajos:** Reviczky Gyulának egy költeményét szavalta el. — Végül az énekkar „Isten, kinek egy szavadra“ énekel fejezte be az emelkedett hangulatu ünnepélyt, mely után **Herepey Gergely** ref. lelkész mondott meleg hangú köszönetet az ünnepély sikerében közreműködőknek, különösen méltatva **Kecskeméthy István** nagyhatalú szónoklatát. Majd megáldotta a gyülekezetet és azután a szép számu közönség eloszlott.

— **(Farsangi prédikáció.)** A legközelebbi farsangi prédikációt, mely a mostani farsangi időnyben az utolsó leendő, f. hó 21-én, szombaton, este 6 órakor, tiszt. **György Illés** róm. kath. hitoktató fogja tartani a Minoriták helybeli templomában.

— **(A lipótvárosi kaszinó elnöksége.)** Tegnap délelőtt küldöttség kereste fel br. Bánffy Dezsőt és felajánlotta a főudvarmesternek a lipótvárosi kaszinó elnökségét. Br. Bánffy kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja. Ez állásban nem fog politikai kérdésekkel foglalkozni, hanem az lesz a célja, hogy a társadalmi összetartást ápolja.

— **(A régi tizforintos vége.)** A régi kékszintű tizforintos helyét, már rég fölváltotta a pirosszintű huszkoronás. A forgalomból már egészen kivonták. A bankjegyek érvényessége pedig e hónap 28-án megszűnik és többé fizető pénz gyanánt az állami pénztárak sem fogadják el őket. Az Osztrák-Magyar Bank azonban és ennek fiókintézetei is, a határidőn túl még egy hónapig irásbeli kérelemre a tizforintos bankjegyeket beváltják.

— **(Referendum a szász trónörökös német mellett.)** A „Menton és Montecarlo Mews” című lap, melyet a Rivierán tartózkodó gazdag angolok és amerikaiak olvasnak, még akkor, midőn a szász trónörökös német mellett, azt a kérdést intézte olvasóihoz, hogy ki a legszimpatikusabb nő a Rivierán. A lap hozzátette, hogy az, akire a legtöbben fogtak szavazni, egy értékes műtárgyat kap a szerkesztőségétől. A „who is the lady” című kérdésre az olvasók tömegesen küldték be a válaszokat, melyek egyhangúlag a szász trónörökös német mellett, azt a kérdést intézte olvasóihoz, hogy ki a legszimpatikusabb nőnek a Rivierán. Az említett lap most ki-jelenté, hogy a jelzett célból vásárolt műtárgyat meg fogja küldeni a szász trónörökösnek.

— **(Szerencsétlenség az álarcos meneten.)** Könnyen végzetessé válható baleset érte Horváth Boldizsár hóstáti legényt tegnapelőtt. A hóstáti álarcos menetet rendeztek lőháton, miközben az utcán a gyerekek üldözni kezdték. Az így támadt zajban a lovak megbokrosodtak és körül vágatás keletkezett. Horváth vágatás közben leesett lováról és fején egy hat centiméter hosszú és fél cm. széles sérülést szenvedett, melyet a mentők kötözték be.

— **(Testvérnyilkos gyermek.)** Fogarásról írják: Borzasztó eset történt Bethlen fogarasmegyei községben. A községben egy fiatal pár tartotta lakodalmát. A fél falu összecsiszult a nász megünnélésére. A házasságkötés sorában volt két testvér, a 10 éves George Moisezu Ludu és a 12 éves George Juon Ludu. A testvérek valami miatt összevesztettek és összeverekedtek. Verekezés közben mindkét gyermek valahogy kést kerített és összeszurkálták egymást. A fiatalabbik a hasán, az idősebbik a hátán szenvedett súlyos sebesülést. A 10 éves George Moisezu Ludu, a szenvedett sérülés következtében meghalt.

— **(A Jogász-segélyegylet közgyűlése.)** Tegnap este közgyűlést tartott a Jogász-segélyegylet. A tárgysorozat mindössze két pontból állott: a tisztviselők beszámolója és az egyület ideiglenes vezetéseiről való gondoskodás. A beszámoló szerint az egyület vagyona kitesz: 31260 koronát; múlt évi bevétel: 4054 korona 58 fillér. Kiadás: 4045 kor. 20 fillér. Az egyület 200 esetben adott ki könyveket 130 tagnak használat végett. A választás mezejelése ideiglenes elnök lett: Petykó Imre; titkár: Vékony Gyula.

— **(A szombathelyi püspök csaloja.)** Strassnow Ignácra, a szombathelyi püspök csalójáról ma a következő érdekes részleteket jelent a szombathelyi tudósítónk: Markovics budapesti rendőrfelügyelő és Bezdek detektív Sopronban kinyomozták Szendrei Ignác bécsi lakásának címét és miután a bécsi rendőrség a budapesti rendőrségnek szabad kezet engedett a működéséhez, szombaton reggel fél 6 órakor zajtalanul benyitottak Szendrei Praterstgasse 22. számú lakásába. Szendrei olyan nyugodtan aludt, akárcsak egy püspök rezidenciájának lakóhelyében.

Bezdek, ki Szendreit már több alkalommal elfogta, mindenek előtt az éjjeli szekrényben lévő töltött revolverek birtokába helyezkedett, mire Szendrei fölébredt.

Alighogy megpillantotta ágya mellett az idegent, tisztában volt a helyzettel és resignált hangon mondotta:

— Jó reggelt Bezdek ur!

Öltözködés közben már igen kedélyes hangulatban volt a nagy svihák s többek közt így szólt:

De kár, hogy ennyire iparkodok utánam. Kedves fogalmazó ur, csak még két hétig ne fogtak volna el. Olyan tervem volt, a min az egész világ bámult volna. Egész Európa harsogott volna attól a nagy kacagástól.

Strassnow (Szenderei) Ignác december 20-ika körül beállított Bende püspökhöz, mint Vértessy Géza őfelsége személye körüli miniszteri tanácsos.

— Hiszen akkor rokonom vagy, kedves öcsém — kiáltott fel nagy örömben a püspök.

— Hogyne! — felelt mosolyogva a svihák.

— Gyerekkorod óta sem láttalak. De derék ember lettél azóta, öcsém! — hízelt a főpap.

Még azznap Strassnow látogatást tett Kramolin főispánnál gróf Batthyány kano-noknál és a honoráció több tagjánál.

Kramolin főispán hűségesen viszonzta látogatását a püspökvarban, hol úgy élt a kalandor, mint kis isten.

Végre negyedik napon hamisított sürgönyt mutatott fel a püspöknek, melyben felesége Bécsből tudatja, hogy egy becsületbeli tartozásának rendezéséről megfellekezett. Kérte a püspököt, hogy kölesönözzön neki 2000 koronát, hogy rögtön Bécsbe küldhesse. Majd megkúldi hazulról.

Hasonló ürügy alatt 1000 koronát kisvindlizett gróf Batthyány kano-noktól s így összesen 9000 (és nem 25,000) koronát harcsolt össze.

Sopronban, hol testvére Szendrei név alatt szinigazgató és Bécsben Strassnow nagy lábón élt s így a 9000 koronának csakhamar nyakára hagott.

Elfogatásakor csupán 120 forint készpénzt és mintegy 800 forintra becsült ékszert és ruházatot találtak nála.

Strassnow egészen kedélyesen ismeri be csálásai részleteit s csupán azt hozza fel mentségül:

— Hiszen nem károsítottam meg szegény embereket.

— **(Ifjusági-egylet Bánffy-Hunyadon.)** A bánffy-hunyadi tanfőiskola buzgósa folytán földművekből álló ifjusági egylet alakult nemrégiben. Az egylet feladatát tűzte ki, hogy felolvasások, szabad előadások által a népet művelje. Már eddig is többen tartottak ilyen előadásokat, melyeknek tárgya az irodalom és gazdasági élet köréből volt véve. Az egylet élén Koleszár Lajos iskolai igazgató áll.

— **(Szinházi látcső)** találtatott. Igazolt tulajdonosa átveheti Emke-tér 3. sz. a. Soltész dohányjövőedéki tisztánál.

Közönség köréből.

Tapintatos tanár.

Egyik kis fiam a kegyes tanítórendiek helyi gimnáziuma első B. osztályába járt eddig. A napokban azonban kénytelen voltam onnan kivenni.

Ebben az osztályban több tanuló a számtani dolgozatokat nem írja egyenesen az iskolai füzetbe, hanem előbb külön papírra írja le, hogy otthon tisztán vezethesse be füzetébe. Fiam is e tekintetben azt cselekedte, a mit az osztályban kívülé még sokan mások. Folyó hó 14-én észrevettem azt az első padosorban ülő fiamnál az előadó tanár, tiszt. Novotni Endre ur és ez állítólagos rendellenességért a gyenge, fejletlen gyermeket, a meglett, erőteljes férfi kétszer hatalmasan arcul ütötte s midőn az ettől a bántalmazástól elkábult gyermek leesett, még a földön is pofozta. Gyermekem beteg, lázas állapotban került haza, de rosszszülétének okát eltitkolta; egyik osztálytársától tudtuk, a ki látogatására jött s tőle tudtuk meg azt is, hogy e tanár ur ugyanazon órán egy másik tanulót is hasonló erőteljességgel bántalmazott.

Az esetet azonnal bejelentettem az igazgató urnak, a ki megígérte, hogy az ügyet megvizsgálja s elégtételt ad.

Folyó hó 16-án fiam újra felvászorgott az iskolába. Jött a számtani óra. S vele együtt az elégtételeadás. Tiszt. Novotni Endre ur fiamat előbb jól összeszidta, aztán egész órán át fennállással büntette.

Ezt az elégtételt köszönöm s ezennel nyilvánosan is nyugtázom. A tanuláshoz s egészségi állapotához megzavart fiamat pedig, nehogy még nagyobb elégtételben részesüljön, ebből az iskolából kivettem.

A közönség, meg az illetékes hatóságok végezzenek a többi.

Kolozsvárt, 1903. február 18.

Stark Lajos.

SZÍNHÁZ.

Szinházi műsor:

Csütörtök: Monna Vanna. (b. 126. sz. Péntek: Monna Vanna. (b. 127.) Szombat: Jogászbál. (rk. b. sz. I. II.) Vasárnap: d. u.: A képzelt beteg. (ifjusági előadás (VII) este: A cigány. (b. 128. sz.)

Monna Vanna.

— A kolozsvári Nemzeti Színházban először adták 1903 február 18-án. —

A Balkán-kérdés kétségtelenül nem okoz olyan változást az európai koncertben, mint a mekkora forradalmat Monna Vanna az irodalmi világban teremtett.

A művelt kontinens minden valamire való városában megjelent a lepelbe bori-tott ártatlanság s ezzel meg is indult a harc annak eldöntésére, hogy fenséges, vagy nevetséges-e ez a darab?

Kötetekre mehet a sok kommentár, de a harcos felek még mindig nem adták be derekukat s míg egyik rész esküszik a belga íróra, a másik párt a posványba dönti.

Annyi bizonyos, hogy Materlincknek tetszhetik ez a viaskodás, melynek eredményeképpen a csengő aranyak halom számára szaporodnak s enyhülnek a talán kegyetlenül ejtett sebeket.

Alig keltett dráma változóbb érzelmeket, mint Monna Vanna. Páris pl. vétet kiált s ugyanakkor Berlin ünnepli a belga őriást. Amott tombol a kicsinylés, a guny, a neveltség, itt babérrel övezik a költő homlokát.

Melyiknek van hát igaza?

A kik egekig magasztalják vagy kik a fertőbe rántják? Egyiknek sem! És így talán nem tévedünk, ha mi azt a bizonyos aranyos középutat választva megállapítjuk az igazságot:

— Monna Vanna egy lángésznek hatalmas munkája, mely mint költői mű, talán székszíri magaslata, de mint dráma: kiáltozó hazugság.

De lássuk miből áll a cselekmény.

A főrenci köztársaság zsoldosai Pizát ostromolják, mely a háboru alatt élelmetől, lőszerrel megfosztva, már a végromlást várja. A nép lázdon, békét követel. A parancsnok Guido nem segíthet rajtuk. De atyja Marco látva a veszedelmet, az ellen-séges táborba megy, hogy annak vezérét, Prinzi-vallet rábírra, hagyjon fel a további támadással. Marco küldetéséből hazaérkezve elmondja fiának, hogy Prinzi-valle kész élelemmel, lőszerrel — mindennel ellátni a

táborát, — de csupán egy feltétel alatt: ha nejét egy szál lepelben egyedül elküldi sátrába.

Guido megdöbben, de biztos lévén abban, hogy Vanna nem teljesíti a kívánságot, habár harmincezer ember életének megmentéséről is van szó — várja neje nyilatkozatát.

Monna Vanna azonban kész az áldozatra. Harmincezer ember élete neki fontosabb, mint hitvesi tisztasága és elmegy az ellenséges vezér sátrába.

Eddig az első felvonás. A másodikban Prinzi-valle sátorában vagyunk. Megérkezik Vanna, kit Prinzi-valle azzal fogad, hogy nem sajnálja eljöveteletét?

Az asszony boldog, hogy véreit megmentheti. És itt jön a darab legfelségesebb része. Prinzi-valle, ki gyermekkorra óta rajongással szereti Vannát, de a kívül azóta sem találkozik — megvallja latártalan szerelmét, mely gyermekkoruk óta csak nőtt, fejlődött s rajongássá vált.

De közeledik a hajnal, Vannának vissza kell menni urához. Hírét hozzák, hogy Prinzi-vallet, kit csak kalandos természetű volt a főrenciai közé Trivulzio a köztársaság biztos meg akarja támadni. Prinzi-valle és Vanna erre együtt sietnek Pizába, hol ottalmat remélnék.

Manna Vanna szeplőtlenül érkezik haza, de Guido már nem bizik benne. Nem tudja elhinni ártatlanságát s kész Prinzi-vallára törni, hogy bosszút álljon neje becsületlenségéért.

Egy ember van csak, ki bizik az asszony ártatlanságában: az őz Marco.

Guido börtönbe akarja vetni Prinzi-vallet. Vanna látva férjének látszólag aacsony — de valójában természetes gondolkodását, elfordul Guidótól és e pillanatban felébred szerelme Prinzi-valle iránt. Meg akarja menteni a börtöntől és hogy ezt tehesse, hazudik, azt hazudja, hogy a becsületesség megtörtént. Prinzi-valle bitorolta s követeli, hogy Guidó ígéretéhez képest neki adja a foglyot, mert csak neki van jussa hozzá.

Guido teljesíti kívánságát s a szerelmesek megszöknek.

Ez a darab vázlatos meséje, melyet művésziileg és hatalmasan dolgozott ki a kétségtelenül óriási költő.

Ha már most az igazságot akarjuk kihámozni, első kérdéstől tudalajunkra: Miért kívánja Prinzi-valle, hogy Vanna egy szál lepelben keresse fel? Miért akarja ez asszonyt megbecsületlenül látni? Hiszen az csak kétségtelen, hogy ha szereti, imádja Vannát, ha semmi mást nem akar, mint-hogy pár órát sátorában töltsön, akkor ez óhaj csakis aljas indulatokból fakadhat.

Ha Monna Vanna kész az óhaj teljesíteni, akkor meggyalázva női érényt, annak is bizonyosságát adja, hogy férjét soha sem is szerette. Pedig lám... lám... ennek is ellenkezőjét állítja, mikor a sátorban van. Prinzi-vallenak azt mondja, szereti Guidot, de ez viszont újra nem gátolja abban, hogy kicsinyléssel nyilatkozzék róla.

A szűzlizta asszony ilyen hamar megváltozik?

A férjét szerető hitves képes ajkaival érinteni a Don Juan, ki azt kívánta tőle, hogy egy szál lepelben jelenjék meg sátorában?

Férjét tartja Vanna ocsmánynak, midőn Prinzi-valle táborából hazajöve az nem hajlandó neje tisztaságában bizni? Miért férjét?

Nézzen önmagára! Nem égeti a csók, melylyel Prinzevallet illette?

Férje bárgyuságával visszaélve lovagjának karjaiba dobja magát és még ő prédikál érényről?

Hol itt az igazság?

Sohol!

Hazáját kívánta megmenteni Monna Vanna és kieszközte ezt egy szerelmi kaland révén. Az első felvonás „szent” Vannája a mocsárba tévedt. Romeo szerelmi vallomása elfeledtette a férjét és Vannából olyan modern asszony lett, hogy bátran megtehető egy Maupassant novella hősnőjének.

És a többi alakok?

Azok sem különbek. Egytől egyig hibás jellemzés. A pipogya férj és az agylágyult Marco, kit ugyan Materlinck, mint a haza bölcsét akart bemutatni — enyhén szólva félkegyelműek. Arany ki látta azt, hogy egy hős, kinek kard van az oldalán, népe szeretetét bírja, nejét egy szál lepelben engedje könyörögni az ellenfél sátorába? Ezt nem teheti meg olyan ember, ki mint a költő bemutatni igyekszik e bátor, tetters, elszánt.

Itt az író fantáziája megölte az igazságot s megpecsételte a dráma sorsát, mely ha a legragyogóbb, leppompásabb külsőben is jelenik meg, mégis csak elhibázott marad.

Van azonban »Monna Vanna«-ban sok olyan dolog, mely részben enyhíti az említett hiányosságokat.

Modern költőinknél nem találunk még hasonló nyelvbeli tökéletességet, ragyogóbb dikciókat, mint e darabban. A második felvonás sátorjelenete a legpoetikusabb, legfelségesebb szerelmi jelenet, mely valaha megírtak. Székszíri Romeojának ajkain sem hangzott el különb szerelmi dal, mint Prinzi-valleén.

Kiemelendő a szerkezet tökéletessége, valamint az a gondosság, melylyel minden alakját habár hibásan megrajzolja.

*

Az előadásról kellene még néhány szót szólnunk. Eltekintve attól, hogy az igazgatóság által hirdetett díszlet és jelmez udonságokból vajmi keveset láttunk, a rendezés sem állja meg a kritikát. Bosszantó feltűtettségek sok helyütt zavarták az előadást.

A címszerep Tóvölgyi Margitnál volt biztos kezekben. Gondos, alapos tanulmányt

árult el Vannája. Nehány jelenete valóban mintaszertű. S ha akad még itt-ott csiszolni való, az az első előadás lázának tudható be. A második felvonás szerelmi jelenetét, mely a darab gyöngye, ragyogóan interpretálta. A közönség sokat és melegen tapsolt a művésznek, ki erre a tetszésre rászolgált. Vele egyenrangban csak Szakács említhető, ki Piza parancsnokát játszotta sok erővel, férfiasan. Tompa Prinzi-valle-jában több volt a hæv és szív, mint a gondosság: ez utóbbi nem tudta kissé béklyóba szorítani az előbbi, a mire pedig különösen a II-ik felvonásban nagy szükség lett volna. Szegőre nehéz feladatot ró a szerep, és a feladat megoldása nem volt mindenütt szerencsés, alakítása nem volt egyenletes: ám ez nem vonhat le a fiatal művész képességeiből semmit, fogja még ezt a szerepet jobban is játszani. A kisebb szerepekben Megyeri, Váradi, Dezséri és Pintér játszottak.

—II—

MULATSÁGOK.

A jogászbál bizottsága tisztelettel értesíti a t. közönséget, hogy irodáját New-York szálloda I. emelet I. ajtó rendezte be.

Thea-estély. A Kolozsvári Cipész-és Csizmadia Munkások Szakegylete 1903. február hó 22-én vasárnap, a Torna-vívóklub saját könyvtára javára, másorral egybekötött thea-estélyt rendez. Belépti-díj 50 fillér. Kezdeté este fél 8 órakor.

Táviratok

—Fővárosi és vidéki tudósítóinktól.—

A király és Fejérváry.

Budapest, febr. 18. (Érk. 2 ó.) A fővárosban ma este az a hír terjedt el, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert a király nem engedi, hogy Lengyel Zoltánnal megverekezdjék.

Három és fél millió alapítvány.

Budapest, febr. 18. (Érk. 11 ó.) Ma éjjel a fővárosban meghalt Wechseltmann Ignác építőmester 74 éves korában. Az illető — ki izraelita vallású volt — tegnap délben egy Wlassics Gyula miniszterhez intézett levelet adott át Havel Lipót barátjának, ki a levelet át is adta a miniszternek. Az elhunyt a levélben arra kérte a minisztert, hogy vegye állami kezelésbe hátrahagyott három millió négyezer harminc és öt százötven forint vagyonát és létesítsen ez összegből tanítói árvaházat, vakok intézetét. — Ez óriási összeg bankokban van elhelyezve, Wechseltmann a hatvanas években jött a fővárosba Sziléziából és különösen Ybl műépítésznek dolgozott. Gyermekei nincsenek, nejről és rokonairól bőségesen gondoskodott.

A német császár bankárja öngyilkos.

Budapest, febr. 18. (Érk. 12 ó.) Berlii távirat szerint Buchhalter-berlini bankár, ki mint a német császár bankárja volt ismeretes a porosz fővárosban, ma öngyilkos módon vetett véget életének. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

A keleti háború.

Budapest, febr. 18. (É. 10 ó.) Szófiából jelentik: Sarafov Boris, a macedon bizottság volt elnöke bandájával betört Macedoniába. Emberei egyenruhával és Mannlicher fegyverrel voltak ellátva. Minden ember 400 tölténnyel rendelkezik. A török hadtestparancsnokságokat felszólították, tegyenek jelentést a kerületükben lévő csapatszállító eszközökről és elrendelte két új huszárezred alakítását,

Vizváry szerencsése.

Budapest, febr. 18. (Érk. 12 ó.) Vizváry Gyula a budapesti Nemzeti Színház művésze egy sorsjegyen hatszázezer koronát nyert.

Budapesti gabonatözsde.

Készárulzet csekély forgalom mellett változatlan. Határidőzletben gyenge a forgalom. Jegyzetelt:

Buza ápr.	754—55
Buza okt.	759—60
Rozs ápr.	659—60
Zab ápr.	616—17
Tengeri májusra	603—04
Tengeri júniusra	609—10

REGÉNY

Goëtia. (66)

X.

A végítélet.

Egyébként nem teszek magamnak szemrehányást; hallo-d-e? semmiféle szemrehányást, semmifélt. — Farkast csináltak belőlem és lelkeket marcangoltam szét és megrontottam sok fej agyát. Lakolni akáro-k a gonoszszágrt. Értesz engem Durow? Hiszesz nekem István? Hiszesz nekem? Anyám nevére esküszöm!

— Kostroma Olga! Én hiszek neked. De én mégsem vetlek meg, habár bűnös is vagy. — Szeretlek, én szegény Olgam! Most, mikor mindketten lakolni fogunk azért, a mit elkövéttünk, most megmondhatom neked, ugy-e? Életem legjobb pillanatai voltak azok, a melyekben gondolataim Charkowban voltak, a jó Wasziljewits Fedor házában.... Én megölhettem volna önmagamért, mikor még meg voltam győződve bűnődről. Ez ismét megtisztított volna téged, Olga! A vér sok bűnt lemos! De most.... most nem vagyok képes arra. És én mégis megesküdtem.... Igen, megesküdtem, de csak azért, mert ő tév-utra vezetett, elámitott! Én azt hittem, hogy egy bűnöst fogok megölni. Nem, én nem esküdtem!

— Légy bátor, Dourow István! Te szeretsz engem szegény fiu, de én semmi mást nem érzek, mint barátságot, részvételet az én charkowi jóbarátom iránt. Én soha sem lettem volna feleséged és soha sem leszek, még az utolsó pillanatban sem, a melyet együtt kell átélünk. Az én gyűlöletem elfojtotta lelkemben a szerelem csiráját, mielőtt még gyökeret vert volna. Én sohasem voltam nő, én csak furia voltam....

— És a te szegény charkowi és párizsi barátid? És Marion?

Olga nem tudott felelni.

Közéjük lépett Baum Mihály. Nyers hangon kiáltott, miközben a levegőben lóbálta a nehéz bőrtöket:

— A Comités nevében becsületlenül nyilvánítalak téged Dourow István!

Ügyünk minden testvére, minden ver-tanuja megfogja átkozni nevedet.

Kiálti segítségért, Tredjakow grófné! Mentől többen sietnek segítségére, annál többen zuzunk össze. Csak egynek szabad életben maradnia e helyiségen kívül, véde a ház vastag falaitól, hogy tanuszkodhassék arról, a mi itt történik, hogy megtalálja végrendeletemet, melylyel Dourow István neve örökké meglesz bélyegezve! Hívd össze barátaidat, rabszolgáidat!

Baum hatalmas hangon kezdett ki-áltani:

— Gyilkosság! Gyilkosság! Gyilkosság!

Az ajtó felpattant — nagy tömeg kezdett befelé haladni....

— A szabad Oroszországrt kiállott fel Baum és a bombát teljes erővel vágta a földhöz.

Egy pillanatra még nyugot maradt az öldöklőszerszám.

A következő pillanatban már véres, szétszaggatott holttestek töltötték be az elpusztult helyiséget.....

(Vége.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra — — —	2 korona
Negyed évre — — —	6 „
Félévre — — —	12 „

»UJSÁG«.

szerkesztősége és kiadóhivatala Kolozsvárt, Egyet em-utca.

Felölös szerkesztő:

Dr. PAPP JÓZSEF.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*.

Máv. tisztvis. urak figyelmébe!

Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a M. A. V. nagytekinetű Igazgatósága 183677—1902. sz. a. betegpénztári tagok részére leendő gyógyszerzállítással bízott meg. — Amennyiben Uraságod nem lenne tagja a betegpénztárnak, szükséglete esetén egy gyógytáramban, mint mellette levő droguáriában bevásárlás alkalmával Uraságodat, mint a M. A. V. tisztviselőt kellő százalék- kedvezményben fogom részesíteni.

Sz. 234—903.

tvi.

Hirdetmény

Ugrucz községre nézve az 1892. XXIX. t. cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a teleknyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. tcz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. tcz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. tcz. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. tcz. 7. §-a és az 1891. XVI. tcz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. tcz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az **1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig** bezárólag a teleknyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. tcz. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. tcz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1903. évi szeptember hó 1-ső napjáig** bezárólag a teleknyvi hatósághoz nyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásokat tartalmazó kérvényeket a tkvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1903. évi szeptember hó 1. napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttel figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a teleknyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. bíróság, mint tkvi hatóság.

Hidalmás, 1903. évi február 6-án.

Papp,
kir. albiró.

LÁZÁR ÁRON

férfi szabó műterme

KOLOZSVÁRT, Jókai-utca 10 sz.

Ajánlja a legkényesebb igényeket is kielégítő

férfi-szabó műtermét

a nagyérdemű közönség figyelmébe, hol a legújabb divatu angol, francia és magyar gyártmányú szövetekből rendkívül nagy raktárt tart az azokat a legújabb divat szerint csakis elsőrangú munkásokkal dolgoztatja fel.

Különös figyelmet érdemel a tavaszi és nyári időnyire megérkezett legújabb mintájú szövetek, a melynek megtekintésére nagyrabecsült megrendelőit és a n. é. közönséget ez uton hívja meg.

A nálam készült ruhákat ingyen vasalom és javítom.

Kedvező részleltételei feltételek! Pontos ki-
2229 1-10 szolgáltatás! Szolid árak!

KIADÓ

vagy örök áron eladó!

Kolozsvárhoz egy negyed óra járás Szamosfalva községben egy tágas belső telek: 3 szoba, konyha verandával, egy 60 drb. marhára való kőistálló; az összes épületek újak. Továbbá egy hold területű belsőkert és telek 3 szobás lakás és melléképületekkel. Továbbá 20 katasztrális hold 1-ső osztályú szántóföld részben vagy együttesen

kiadó vagy örök áron jutányos árban eladó!

Értekezhetni Zattler József vállalkozóval, Szentegyház-utca 20-ik szám, Kolozsvárt. 2213. 3-3

Maros-Vásárhely 12 év óta fenálló
fűszer és csemege kereskedés, a piacz-téren
igen előnyös feltételekkel, — más vállalat miatt
ELADÓ.
2225 2-3
Czim a kiadóhivatalban.

Szám: 203. p. e.

Pályázati hirdetmény.

A „Kolozsvári Pinczér-Egylet” az ügynöki állásra, alapszabályainak 36. §-sa értelmében, pályázatot hirdet, felhívja azokat, kik pályázni kívánnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **1903. márczius hó 1-ső napjának déli 12 órájáig**, az egylet elnökéhez „Grand kávéház” terjesszék be.

A kérvényben ki kell jelenteni, hogy a pályázó ismeri ez ügynöki szerződés pontozatait és azoknak szoros megtartására magát kötelezi.

A szerződési pontozatok az egylet titkáránál (Mátyás király-tér 5 sz.) megtekinthetők. A „Kolozsvári Pinczér-egylet” választmányának 1903. február 16-án tartott üléséből.

Moldován Dániel,
egyleti elnök.

Alapított 1877.

Alapított 1877.

Angol, francia uri divat-
cikkek, ing, gallér, kélzél,
nyakkendő, kalap és eső-
ernyő rakára 1976 53-?

Schéfer András

férfi szabó és uri divat
üzlete Kolozsvár, Mátyás
király-tér 8. sz.

A brüsseli kiállításon ezüstéremmel kitüntetve. — Hazai angol szövetek nagy raktára. Készít férfi ruhákat, úgy magyar ruhákat is a legelegánsabb kivitelben

Készen találhatók divatos angol szabású felöltők, továbbá vadászkabátok.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMi TÁRSASÁG.

(Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 1. szám, földszint, Telefon: 158. szám. Le-
vételeim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-ut. 7. sz. Sür-
gőnyezim: „Erdélyi Gazda, Kolozsvár.”)

Czélja: Az erdélyi gazdasági közönség támogatása minden gazdasági és eladási ügyek alkalmával, evégből: Elvállal gazdasági jövő megbízásokat minden mezőgazdasági törvény, ártat al, eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szállítás bevezetésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdasági közönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokadás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyekben tájékoztató, közvetítő, esetleg megbízottként működik.

Gazdálkodás szemből eljárásaiért és ténykedéséért, munkáját fel nem szünteti.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás vagy ügylet alkalmával a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélteli, sürgőnyi, telefon vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyi Gazdasági Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-6% ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,

(mintaraktár) 2143 20-100

melynek keretében a legelőrangú hazai szolid gyárak összes készítményei láthatók.

Kölgyeim!!

Ha üde arcukat a késő koriz ifjú szí-
ben megtartani kívánják, használják a

„Szigeti hatyu cremet”

és szappant, mely ártalmatlan össze-
tételű, redő elsimító és szeplo mulasztó.

Főraktár: BURGER FRIGYES

drogueriájában, főter, gróf Rhédey-báz.

1578

Hollay István építész-vállalkozó

Ajánlja magát a n. é. helyi és vidéki építtetők figyelmébe.

irodája: o
Kolozsvárt,
Dézma-u. 10.

Jelszava: „Olcsó árért, jó munkát.”

2194 5-15

Szám: 203. p. e.

Meghívás közgyűlésre.

A „Kolozsvári Pinczér-egylet”, alap-
szabályainak 39-ik §-a értelmében, ez évi ren-
des közgyűlést **1903. évi márczius hó 27-én éjjeli 12 órakor**, Szentegyház-utca 4. szám alatt lévő „Dréher nagy sörcsarnok”-
ban tartja meg, mely közgyűlésre az egyletnek összes tagjait tisztelettel meghívom.

Kolozsvárt, 1903. évi február hó 16-án.

Moldován Dániel,
egyleti elnök.

Világ-Panoráma

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 1/a.

Minden nap nyitva (vasár- és ünnepnapon) is reggel
9-től este 10-ig. 1836 63-*

1903. febr. 15-től febr. 21-ig

Cairó és Aegyptom.

Waggon vételnél tele-
mesen olcsóbb. **Egyik legrégibb** **TÚZIFA ÜZLET** **Kolozsvárt, Széchenyi-tér 14-40. sz.** **WERTHEIMER VILMOSNÁL** **kapható gyors** **és pontos szállításra teljesen száraz** **Hántott cserfa, Bükk hasábfá, Tölgy hasábfá ház-
hoz szállítva 1 ÖL 22 K-ért. Vágott fa többféle nagy-
ságban azonnal szállítódik és minden verő a helyes méretről személyesen meggyőződhetik, lévén a raktár a bel-
városban Széchenyi-tér 14. sz. Tűzifa-üzlet Kolozsvárt, Széchenyi-tér 14-40.**

MEGNYILT.

Réti Sándor férfi-ruha és szabó üzlete
a Városháza épületében.

Dus raktár honi gyanju szövetekben. Különlegességek gyermekruhákban.
Mérték utáni megrendelések kitűnő szabással eszközöltetnek.

Üzletemet február 15-én a
Városháza épületébe
helyeztem át.

Nagy raktár helybeli készítményű paplan, má-
o o o o rácz és ágyhuzatokban. o o o o Valódi dr. Jäger-féle téli alsó ruhák kap-
o o o o hatók. o o o o o

Sárga Kristóf — fehérenmü- és vászon-raktárában — **!!**
Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. és sz.

21. 19-104 A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:
Férfi, női és gyermek fehérenmüek, téli
alsó ruhák és harisnyák. **Szőnyegek** minden fajta-
ban és minőségben, u. m.: szalon-, fali-, futó-, ágy-
elibe-, és pamlag-szőnye-
gek, továbbá valódi **Sinoleum**
minden szélesség és nagyságban.
Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérenmüek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó
összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.